Redacţiunea Administraţiunea Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Henrik Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe şése lunî 6 fl., Pe trei lunî 3 fl.
Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francî, pe şése lunî 20 francî, pe trei lunî 10 francî.
Se prenumĕră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorî.
Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunî 5 fl., pe trei lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe şése lunî 6 fl., pe trei lunî 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banî.
Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 213. Braşovŭ, Joi, 26 Septemvre (8 Octomvre). 1891.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvre 1891 st. vechiu se deschide **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunî 3 fl. pe şése lunî 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România şi străinătate: pe trei lunî 10 francî, pe şése lunî 20 francî, pe unŭ anŭ 40 francî.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl., pe şése lunî 1 fl.

Pentru România şi străinătate: pe anŭ 8 francî., pe şése lunî 4 francî.

Abonarea se póte face mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carî se vorŭ abona din nou sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arĕta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei".

Braşovŭ, 25 Septemvre v.

Vomŭ reveni astăḑî asupra momentuósei propunerî a d-lui Dr. At. M. Marienescu privitóre la înfiinţarea unui museu naţionalŭ etnograficŭ pentru îmbrăcămintele românescî.

In sĕptĕmâna trecută amŭ publicatŭ pe largŭ propunerea d-lui Marienescu, care dete tot-odată şi o schiţă asupra modului de esecutare şi arătă avantagiele netăgăduite, ce le-ar puté avé pentru noi înfiinţarea unui asemenea museu. Mai rĕmâne acum, ca sĕ se studieze idea sulevată de d-lŭ Marienescu şi în casulŭ, când ea s'ar afla bună şi realisabilă, sĕ nu întârḑiămŭ a şi întreprinde paşii necesarî pentru realisarea ei.

Cade şi de astă-dată în sarcina presei nóstre, ca sĕ se pronunţe mai întâiu şi, încâtŭ ne privesce pe noi, credemŭ a ne face o plăcută datorinţă, constatândŭ şi noi împreună cu d-lŭ Marienescu, că înfiinţarea unui museu etnograficŭ naţionalŭ pentru îmbrăcămintele românescî de tóte nuanţele şi din tóte unghiurile locuite de Românî este de-o mare importanţă pentru noi şi ar fi o adevĕrată podóbă naţională pentru Românî.

Décă alte popóre n'au venitŭ încă la ideia de a înfiinţa asemenea musee etnografice, lucrulŭ se póte esplica uşorŭ, căcî mai rarŭ vei găsi poporŭ în Europa, care prin frumseţia, bogăţia şi variaţiunea îmbrăcămintelorŭ sale naţionale sĕ fiă în stare a înfiinţa unŭ museu de asemenea frumseţă, precum amŭ puté sĕ înfiinţămŭ noi.

Este în adevĕrŭ sublimă ideia, de a vedé la unŭ locŭ representate în grupurî de figurî, nesfîrşitele variaţiunî carî de carî mai pitorescî ale costumelorŭ nóstre naţionale de bărbaţî şi de femei, de tinerî şi de bĕtrânî, de prin tóte ţĕrile şi de prin tóte unghiurile. Câtă uşurinţă nu li-s'ar face prin acéstă scriitorilorŭ şi etnografilorŭ, carî adese-orî de prin ţĕrî şi oraşe îndepărtate suntŭ nevoiţî a cutriera ţinuturî şi comune românescî, fără a-şî puté culege în ceea ce privesce îmbrăcămintea nóstră naţională, decâtŭ nisce date de caracterŭ localŭ şi încă şi acestea adese-orî defectuóse!

Nu vomŭ specifica aci însemnătatea, ce ar avé-o unŭ asemenea museu din punctulŭ de vedere alŭ istoriei nóstre naţionale. Inchipuéscă-şî orî cine, ce bogăţiă ar fi pentru noi, décă amŭ avé unŭ asemenea museu de îmbrăcăminte românescî pentru esemplu din secolulŭ alŭ XIV-lea orî alŭ XV-lea!

Ceea ce însĕ n'au făcutŭ antecesorii noştri, trebue sĕ facemŭ noi, în interesulŭ nostru şi alŭ urmaşilorŭ noştri. S'o facemŭ cu atâtŭ mai vîrtosŭ, fiindcă noi, Românii, suntemŭ în primulŭ locŭ chiămaţî de-a o face acésta, noi avemŭ bogăţia costumelorŭ şi nouĕ ni este reservată în primulŭ locŭ posibilitatea de-a ne mândri cu o asemenea comóră naţională.

Ḑicemŭ dér şi noi împreună cu d-lŭ Dr. At. M. Marinescu: Veniţî sĕ facemŭ şi noi ceva, ce încă nu au făcutŭ alţii pentru mărirea popórelorŭ lorŭ, — veniţî sĕ facemŭ unŭ museu etnograficŭ de costume românescî!

Şi fiind-că centrulŭ culturei române îlŭ formézâ Bucurescii, aşteptămŭ sĕ auḑimŭ şi dela fraţii nostri de acolo vocî cu privire la acéstă cestiune, pe care mai vîrtosŭ o recomandămŭ în atenţiunea pressei române de dincolo de Carpaţî.

Românii Ardelenî la Praga.

Telegramă particulară a „Gaz. Trans".

Praga, 6 Octomvre.*) Românii Ardelenî au sositŭ aséră la Praga în numĕrŭ de 30. La gară fură căldurosŭ salutaţî de cătră o delegaţiune compusă din profesorî universitarî, d-rii *Jarnik*, *Pič* şi advocatulŭ *Podlipno*, representantulŭ clubului Cehilorŭ tinerî. Séra au urmatŭ invitărî la representaţia Teatrului naţionalŭ cehicŭ.

Astăḑî la 11 óre Românii au visitatŭ corporativŭ Esposiţia. Primire solemnelă la pórta Esposiţiei. *Dr. Sedlak*, accentuândŭ în limba cehă, că stăruinţele naţiunei cehe şi române au cam aceeaşî ţintă, bineventă pe visitatorî, mulţumindŭ de onórea făcută.

Dr. Jarnik, în limba română, asigură de simpatiile naţiunei cehice, care deşi nu e legată prin sânge şi limbă, a avutŭ în trecutŭ aceeaşî sórte şi are în presentŭ multe puncte de atingere cu Românii.

Dr. Mureşianu mulţămi în limba cehă cu puţine cuvinte pentru deosebita atenţiă şi căldurósa primire; apoi continuândŭ românesce, arĕtă motivele visitei române la esposiţiă şi incheiă cu vii urărî pentru prosperitatea naţiunei cehe şi a Boemiei.

Numĕrosulŭ publicŭ asistentŭ aclamă cu entusiasmŭ pe Românî şi vorbitorî şi mai alesŭ pe Mureşianu.

*) Sosită aséra după încheiarea fóei. Red.

CRONICA POLITICĂ.

— 25 Sept. (7 Oct.)

— Organele semi-oficióse din Viena aducŭ scirea, că ministrulŭ-preşedinte austriacŭ, contele Taaffe, voesce sĕ ducă în deplinire **pactulŭ ceho-germanŭ** *în tóte consecuenţele sale.* Acésta o conchidŭ amintitele organe din nisce declaraţiunî, ce le-a făcutŭ Majestatea Sa cu ocasia petrecerei sale în Boemia înaintea conducĕtorilorŭ partidei germane.

—In 23 Septemvre s'a făcut înaugurarea solemnă a **monumentului** ridicatŭ la Melk după ordinile Ţaruluî în memoria *soldaţilorŭ ruşî*, morţî în campania dela 1805. Consilierulŭ ambasadei, prinţulŭ Cantacuzino, a mulţumitŭ oraşului Melk pentru conservarea mormêntului şi ataşatulŭ militarŭ, colonelŭ Zuiev, a exprimatŭ în numele întregei armate rusescî, mulţumirî representanţilorŭ armatei austriace, ce se aflau de faţă la solemnitate. Generalulŭ *Beck* a respunsŭ, că armata austriacă va păstra sentimente adâncî de camaraderiă, pentru vitejii aliaţî de la 1805.

— In ḑilele aceste s'a ţinutŭ în Bucurescî o adunare a partidei **junimiste**, în care s'a vorbitŭ despre situaţiunea politică. *Laurian* a fostŭ de părere, ca partidulŭ junimistŭ, numitŭ şi *constituţionalŭ*, sĕ se unéscă cu partidulŭ liberalŭ în contra guvernului actualŭ liberalŭ conservatorŭ. Şefulŭ junimistilorŭ *P. Carp*, ḑise, că este şi rĕmâne conservatorŭ, şi că grupulŭ constituţionalŭ va avé o direcţiune conservatóre. *Ghermani*, fostulŭ ministru de finance, ḑise că rĕ-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Despre Niccolo Machiavelli.

Tractatulŭ despre „Principe".

Conceperea cărţii despre Principe a lui Machiavelli se întêmplă în timpulŭ, când cariera politică a lui Machiavelli a fostŭ întreruptă fără de veste şi când elŭ, demisŭ din tóte funcţiunile sale de statŭ, trăia esilatŭ la moşia sa. Causa acestei schimbărî în sórtea personală a lui se află în reinstalarea forţată a familiei Medici în Florenţa, întêmplată la anulŭ 1513, care a avutŭ de urmare schimbarea guvernamentului şi dimiterea şi alungarea tuturorŭ acelorŭ persóne, carî erau antipatice Mediceilorŭ.

Prin revenirea Mediceilorŭ, frumósa Florenţa îşî pierdŭ acumŭ în modŭ definitivŭ libertatea şi basa instituţiunilorŭ sale republicane. Nu lipsiau în Italia linguşitorî, carî îşî deduseră silinţa a deriva originea familiei Medici până la Carolŭ celŭ mare, pentru de a justifica înaintea poporului pretensiunea acestei distinse familii de comercianţî la unŭ principatŭ, la care aspira ea prin colosalele mijlóce bănescî, pe care şi le-a câştigatŭ prin comerciulŭ sĕu.

Familia Medicî, care a esercitatŭ în Italia şi pentru Europa întrégă acelŭ protectoratŭ devenitŭ proverbialŭ asupra artelorŭ şi sciinţelorŭ, a ajunsŭ chiar şi în politică la o posiţiune atâtŭ de înaltă, numai prin puterea banchieriatului, care pe atuncî îşî anunţa prin Medici pentru prima-óră principatulŭ în Europa mai noua şi care se constitui ca unŭ banchieriatŭ artisticŭ, scientificŭ şi politicŭ, séu ca adevĕrată usurăriă de banî pe terenulŭ spiritualŭ şi alŭ libertăţii.

Aceştî mult lăudaţî Medicei, orî câtŭ ar fi fostŭ ei adoraţî ca ḑei de cătră plebea florentină flămêndă şi de cătră poetastrii sĕrmanî, ca Angelo, Poliziano, totuşî nu era nicî mai multŭ, nicî mai puţinŭ, decâtŭ nisce uşurărî spiritualî, carî, dotaţî cu unŭ talentŭ giganticŭ pentru comerciu şi acumularea de banî, adunaseră comorî fără esemplu, pe carî le esploatau nu numai pentru de a esercita o influinţă palpabilă asupra politicei şi cabinetelorŭ de pe timpulŭ lorŭ, ci şi pentru stabilirea unui principatŭ spiritualŭ şi scientific, în sensulŭ direcţiunei epocei aceleia. Acéstă familiă de comercianţî şi proporţiunea influenţei lorŭ representă primele momente ale domniei universale a banului.

Fundamentulŭ familiei comerciale a Mediceilorŭ a fostŭ pusŭ în splendórea şi mărimea sa mai cu sémă prin Ioanŭ de Medici, care a trăitŭ dela 1360 până la 1428 în Florenţa. Prin succesulŭ, pe care l'a avutŭ elŭ în afacerile sale comerciale, îşî câştigase avuţii enorme, pe care le-a lăsatŭ după mórtea sa ambilorŭ sĕi fi *Cosimo şi Lorenzo*, împreună cu presumţiunea la cele mai înalte funcţiunî de statŭ în Florenţa, pe care tatălŭ lorŭ le-a fostŭ ocupatŭ încă pe când era în viéţă.

Cosimo de Medici inbină cu succese şi mai marî afacerile de guvernŭ cu întreprinderile comerciale cele mai lăţite şi véḑa şi bogăţiile familiei sĕ înmulţiră până la unŭ gradŭ neprecalculabilŭ. Celŭ mai renumitŭ şi mai bine meritatŭ întemeiătorŭ alŭ puterei princiare a Mediceilorŭ a devenitŭ *Lorenzo de Medici*, fiulŭ lui Pietro şi nepotŭ alŭ lui Cosimo celŭ mare, născutŭ în 1448 la Florenţa şi onoratŭ cu supra numirea de *magnificulŭ*, celŭ mai mare banchierŭ şi comerciantŭ de pe timpulŭ sĕu, totdeodată poetŭ, filosofŭ şi platonicŭ, cunoscĕtorŭ alŭ literaturei classice, unŭ şcolarŭ alŭ renumitului Marsilius Ficinus în filosofia platonică. După mórtea tatălui sĕu Pietro, elŭ ajunse la 1469 în capulŭ republicei florentine, ale cărei elemente democratice începŭ elŭ încetulŭ cu încetulŭ sĕ le transformeze şi sĕ le slăbéscă.

Acéstă familiă a devenitŭ propriu disdestinulŭ lui Machiavelli şi a direcţiunilorŭ sale politice. Trebue însĕ sĕ fiă recunoscutŭ, că elŭ a făcutŭ, pe câtŭ numai i-a fostŭ posibilŭ, oposiţiune influinţei şi restaurării Mediceilorŭ şi că nu a lăsatŭ nicî unŭ mijlocŭ nefolositŭ pentru de a mântui elementele democratice ale cetăţii sale natale. Elŭ a organisatŭ resistenţa Florenţei cu o superioritate spirituală şi militară neobicînuită şi a făcutŭ deja aci încercarea, de a crea o putere de apĕrare, nu din soldaţî mercenarî, ci din miliţia naţională indigenă, prin ceea ce elŭ a voitŭ sĕ premérgă în modŭ practicŭ ideilorŭ sale despre arta rĕsboiului espuse în cărţile sale, care au urmatŭ mai târḑiu. Neobositŭ alerga elŭ dela unŭ punctŭ la al-

mâne conservatorŭ şi că e încontra orĭcărei alianţe cu elementele liberale. Mai mulţĭ membrii junimistĭ se alăturară la enunciaţiunile d-lui Ghermani. Se ḑice, că d. Carp, într'o convorbire intimă, s'ar fi esprimatŭ, că durata atualului guvernŭ va fi scurtă şi că după rĕsturnarea acestuia vorŭ veni la guvernŭ séu liberalii în frunte cu d. Dimitrie Strdza séu junimiştii.

— In 3 Octomvre s'a ţinutŭ în Bruxelles, în hotelulŭ „Mengelle“ o adunare a deputaţilorŭ boulangistĭ, în care sa hotărîtŭ a ţiné *susŭ* **stindardulŭ boulangismului** şi a păşì ca grupŭ compactŭ pe terenŭ, îndată după deschiderea sesiunei estraordinare a parlamentului francesŭ, care, după cumŭ credŭ ei, va fi fórte agitată. Numai în casulŭ unui rĕsboiŭ cu Gemania se vorŭ retrage boulangistii din luptă, fiind-că atuncĭ nu póte esista decâtŭ numai unŭ partidŭ naţionalŭ francesŭ. Deputatulŭ Lessène şi Domonteil au de gândŭ a comunica alegătorilorŭ acésta hotărîre, după ce se vorŭ întórce la Paris, şi a ţiné mandatele lorŭ de deputaţi numai cu aprobarea acestora,

— Cu privire la **demonstraţiunile din Roma** mai aflămŭ următórele: Regele respunse la telegrama primarului Romei, asigurându'lŭ, că dênsulŭ e recunoscătorŭ pentru manifestaţiunile de alipire. Roma, ḑice regele, a păstratŭ şi din incidentulŭ acestorŭ escese devoţiunea intimă faţă de suvenirulŭ scumpŭ alŭ patriei. In oraşele *Livorno* şi *Turin*, au făcut poporaţiunea demonstraţiuni pe strade, strigândŭ: „Trăéscă Italia, independenta Italia!“ In 5 Octomvre diminéţa, s'a făcutŭ în Roma o mărétă demonstraţiune la Pantheon, arangiată de reuniunea militară „regele Umberto“ şi de clubulŭ savoyic. La acésta demonstraţiune au luaiŭ parte 20 de reuniunĭ. Acestea tóte plecară la Pantheon cu musica în frunte, care cânta cântece naţionale. Ajungêndŭ în Pantheon depuseră pe sicriulŭ lui Victor Emanuel, coróne de laurŭ. S'a ţinutŭ mai multe vorbirĭ, carĭ au fostŭ viu aclamate. După aceea mulţimea se împrăscià. Unŭ grupŭ de mai mulţĭ tinerĭ continuară demonstraţiunile, provocândŭ pe cetăţenĭ, se arboreze pe edificiele lorŭ drapelulŭ naţionalŭ.

— La aduuarea dela *New-Castle*, D. **Gladstone** primindŭ patenta burghesimei a mulţumitŭ şi a ḑisŭ, că Englitera trebue sĕ rămâe în totŭ-deuna liberă schimbistă, cu tótă politica protecţionistă a Americei şi Europei. La întrunirea dela teatru, d. Gladstone a declaratŭ, că *cestiunea Egiptului* este o causă de slăbiciune şi o sorginte de greutăţĭ pentru ţéră; elŭ s'ar bucura, décă Lord *Salisbury* ar ajunge sĕ o reguleze, dér se teme că acesta sĕ nu fiă silitŭ sĕ o transmită acéstă problemă succesorilorŭ sĕi.

SCIRILE ḐILEI.

— 25 Sept. (7 Oct.)

In causa Kişdedov-urilorŭ a datŭ ministrulŭ unguresoŭ de culte şi instrucţiune publică o ordinaţiune cătră Ordinariatele diferitelorŭ confesiunĭ, cerêndŭ sĕ i-se dea o conscripţiă asupra copiilorŭ obligaţĭ la cercetarea Kişdedovurilorŭ. In acéstă inscripţiă, după cum spunŭ foile din Pesta, se cere totodată sĕ se arate şi numĕrulŭ acelorŭ copii, carĭ avêndŭ în casa părintéscă îngrijirea „suficientă“, suntŭ în înţelesulŭ legei scutiţĭ dela cercetarea Kişdedovurilorŭ. — E întrebare acum, cum este de-a se înţelege acéstă „suficienţă“ a îngrijirei din casa părintéscă?

***

Doliu de curte. Din incidentulŭ morţii marei ducese Alexandrovna, curtea română a luatŭ unŭ doliu de 10 ḑile.

***

Regina Natalia a plecatŭ cu trenulŭ Express Orient prin Bucurescĭ la Parisŭ.

***

Observatorŭ astronomicŭ. Ministrulŭ Csaky, are de gândŭ a înfiinţa în Pesta unŭ observatorŭ astronomicŭ alŭ ţĕrii. Spre scopulŭ acesta a adresatŭ la mai multe corporaţiunĭ sciinţifice câte o scrisóre cu rugarea, că acestea sé trimită representanţĭ la adunarea, ce se va ţiné în curêndŭ.

***

Regele Carolŭ de Wurtemberg, după cum sĕ telegrafézà din Stuttgart a rĕposatŭ erĭ diminéţa la 7 óre.

***

Intendenţa corpului 12 de armată din Sibiiu, publică unŭ avisŭ, despre pertractările, ce se vorŭ ţine referitorŭ la curăţirea şi repararea rufăriilor bolnavilorŭ de la spitale militare din Sibiiu, Cluşiu şi Murĕşŭ-Oşorheiu pe timpŭ dela 1 Ianuarie 1891 până la 31 Decemvre 1892, eventualŭ până la finea lui Decemvre 1893. Pertractările se vorŭ ţine în Sibiu în 5 Noemvre la 10 óre a. m. în Cluşiu în 9 Noemvre la 10 óre a. m. ér în Murĕşŭ-Oşorheiu în 16 Noemvre a. m. Detailurĭ se potŭ lua la anumitele spitalurĭ.

***

Musica orăşenéscă, după cum am anunţatŭ erĭ, va da astăḑĭ unŭ concertŭ în sala hotelului „Europa“ unde se va esecuta pe lângă piesa „Der Traum eines Reservisten“ de Ziehrer şi piesa „Romanze“ pentru violină de I. Svendsen. (Krause).

Consulŭ în Iaşĭ a fostŭ numitŭ viceconsululŭ austro-ungarŭ din Sofia, contele Staszensky.

***

Ciconire de trenurĭ. Pe linia ferată Mărăşescĭ (Moldova) s'au ciocnitŭ două trenurĭ de marfă. Doi funcţionarĭ dela calea ferată au fostŭ greu rĕniţĭ, locomotiva şi mai multe vagóne au fostŭ stricate.

***

Stambulov amenințatŭ cu mórte. Din Sofia se anunţă, că ministrulŭ-preşedinte bulgarŭ, Stambulov, a găsitŭ în ḑilele acestea pe masa sa de scrisŭ o scrisóre, în care e provocatŭ ca sĕ-şĭ facă testamentulŭ, căcĭ în 15 Octomvra va fi omorîtŭ. Din cercetările de până acum nu s'a aflatŭ modulŭ prin care a fostŭ întrodusă epistola acésta în camera de lucru a lui Stambulov.

***

Unŭ atentatŭ de petardă zădărnicitŭ. Din Triest se telegrafézà: Portarulŭ palatului episcopescŭ de aicĭ a găsitŭ în 5 Octomvre într'unŭ unghŭ alŭ ambitului unŭ obiectŭ, ce rĕspândea fumŭ. Cercetândŭ mai de aprópe aflà, că este o petar⁻ă cu fitilulŭ aprinsŭ. Elŭ împedecà repede esplosiunea. Nu se scie până acum motivele atentatului.

Teatrulŭ viitorului rĕsboiu.

Ḑi de ḑi se repetézà în pressa dinăuntru şi din afară scirĭ mai multŭ séu mai puţinŭ sensaţionale, despre pregătirile rusescĭ de rĕsboiu şi despre marĭ concentrărĭ de trupe, ce se ḑice că face Rusia de-alungulŭ Prutului, în Basarabia şi la graniţele monarchiei nóstre. Vomŭ reproduce aci revista unui „ofiţerŭ de rangŭ înaltŭ“, asupra posiţiunilorŭ liniilorŭ de atacŭ şi asupra forţelorŭ armate ale celorŭ două monarchii. Numitulŭ ofiţerŭ îşĭ publică apreţierile sale în ḑiarulŭ pestanŭ „Magyar Hirlap“, de unde le reproducemŭ în următórele;

Din momentulŭ, în care Rusia a ajunsŭ a fi în curatŭ cu problema, că drumulŭ la Constantinopolŭ duce prin Viena, ea c'o perseveranţă de fierŭ, ce de altfelŭ caracterisézà politica rusésca începêndŭ dela Petru celŭ Mare încóce, îşĭ folosesce tótă puterea sĕ ajungă la ţînta pusă, adecă sĕ se apropiă totŭ mai multŭ de Viena. In prima liniă ea şi-a sporitŭ căile ferate strategice, carĭ ducŭ spre hotarele austriace. După aceea a înfundatŭ Polonia-rusésca cu trupe, pentru-că în momentulŭ eruperii rĕsboiului sĕ dispună de-o astfelŭ de armată, care nu numai sĕ-i dea posibilitatea de a susţiné primulŭ ata ŭ până când îşĭ va aduce la graniţe armatele din centrulŭ imperiului sĕu, ci sĕ o pună chiar în posiţiunea de-a lua ofensiva.

Spre scopulŭ acesta ea a concentratŭ până acuma la graniţele monarchiei austro-ungare 280,000 (?) ostaşĭ. Din pedestrime următórele corpurĭ de armată: în Lublinŭ corpulŭ XIV; în Sitomir XI; în Kiev IX; în Odesa alŭ VIII; în Uman alŭ XII; în Varşiovia alŭ V, VI şi XV-lea; în Vilna alŭ II; şi în Minok alŭ IV. Tóte aceste corpurĭ suntŭ puse pe piciorŭ de rĕsboiu.. Apoi cavaleriă: în Kielce divisia 14; în Tomaso o divisiă a Cazacilorŭ de Don; în Dubno divizia a 13; în Kamenice a 2 divisiă de cazacĭ combinată; în Chişineu a 8, în Vinitca a 12 şi în fine în Tulcin corpulŭ alŭ 3 de vênătorĭ ulanĭ.

Faţă cu aceste 10 corpurĭ de armată pedestră şi 6 de călăreţĭ, Austro-Ungaria póte sĕ desfăşure pe unŭ asemenea teritoriu următórea putere în casŭ de rĕsboiu:

In Cracovia corpulŭ I; în Lemberg alŭ XI; în Caşovia alŭ VI; în Pojun alŭ V; în Przmysl alŭ X şi în Josefstadt alŭ XI. Tóte aceste corpurĭ au efectivulŭ de pace scăritŭ. Mai departe în Brünn divisia 4 de ulanĭ a corpului II, apoi 3 corpurĭ de cavaleriă şi 3 de ulanĭ, în fine landwehrulŭ raionului corpului respectivŭ şi bataliónele de honveḑĭ, tóte în efectivŭ de pace. La acestea s'ar mai puté numĕra corpulŭ alŭ II (Viena); alŭ IV (Budapesta) şi alŭ VIII (Praga.)

Din postarea corpurilorŭ rusescĭ de armată e fórte greu a deduce linia, pe care s'ar întêmpla avansulŭ. Se póte, că ocolindŭ cetăţile Cracovia şi Przmysl, ele îşĭ vorŭ lua calea directŭ spre Viena peste Brünn. Linia acésta de atacŭ e şi cea mai probabilă. Mai întêiu pentru-că oferă cele mai puţine piedecĭ naturale; alŭ doilea, pentru că drumulŭ acesta e celŭ mai scurtŭ şi alŭ treilea, pentru-că aicĭ se află aşeḑată cea mai puţină armată austro-ungară. E adevĕratŭ şi aceea, că de aicĭ nu zace departe Silesia prusiană, însĕ Rusia se va îngriji acuşĭ, că armatei germane sĕ-i dea în altă parte de lucru.

Cealaltă liniă de atacŭ duce spre Croaţia şi Przmysl. Pe linia acésta Rusia abia décă s'ar puté aştepta la vre-o oposiţiă în partea nordică a Galiţiei, decâtŭ dóră în casulŭ, când ne-amŭ hotărî, sĕ primimŭ lupta deşchisă deja la isbucnirea rĕsboiului şi astfelŭ sĕ încredinţămŭ sórtea luptei şi a monarchiei unei întêmplărĭ. In fine se póte şi aceea, că Rusia ne va atăca deodată în ambe părţile. Lucru naturalŭ, că ea făcêndŭ astfelŭ, ni-arŭ disconcentra puterea, pe când ea din potrivă ar pierde o operaţiă unitară.

Astfelŭ, pe când noi suntemŭ în

---

tulŭ, (din 7 Maiu până la 23 Augustŭ 1812) pentru de a recunósce terenulŭ cetăţii şi a pune fortificările ei în stare bună. Papa Iuliu II şi împĕratulŭ Maximilianŭ se aliaseră însĕ pentru restaurarea Mediceilorŭ, ér Francia, pe ajutorulŭ căreia contase republica, nu-i putù veni în ajutorŭ. Cardinalulŭ Giovanni de Medici şi Iulianŭ, fratele sĕu, cu ocasia unei întêlnirĭ de principĭ, întêmplată la Mantua, a sciutŭ espune causa aşa, ca sĕ pară, că reîntegrarea Mediceilorŭ şi schimbarea guvernului republicanŭ, ar fi chiar în interesulŭ principiului monarchicŭ.

Gonfalonierulŭ *Soderini*, care fusese acusatŭ, că ar fi vêndutŭ Franciei republica Florenţei, a trebuitŭ sĕ abḑică imediatŭ după intrarea Mediceilorŭ şi prin fuga aceluia, cum şi prin căderea partidului democratŭ, Machiavelli a pierdutŭ întréga lui posiţiune. Indată după intrarea lui Iulian de Medici în Florenţa, care s'a făcutŭ între scene crunte şi îngrozitóre, elŭ şi se proclamà de dictatorŭ alŭ Florenţei şi prin unŭ decretŭ alŭ sĕu dela 8 Noemvre 1512, Machiavelli a fostŭ demisŭ din tóte demnităţile şi funcţiunile sale şi după două ḑile în urmă, fù espulsatŭ din cetate pe terminŭ de unŭ anŭ. Acéstă purtare faţă cu unŭ bărbatŭ care îşĭ câştigase atâtea merite pentru patria sa şi care era iniţiatŭ în cele mai marĭ secrete ale statului, nu putea, decâtŭ sĕ probeze, câtŭ de importantă părea persóna lui noilorŭ usurpatorĭ ai puterei. Acea espulsare a fostŭ însĕ revocată şi lui Machiavelli i-s'a permisŭ o petrecere temporală în Florenţa. Dér încă în acelaşĭ anŭ, elŭ a fostŭ suspiţionatŭ, că ar fi luatŭ parte la o conspiraţiune republicană, care sub conducerea lui Pietro Pagolo Bascoli şi Agastino Capponi — doi tinerĭ entusiasmaţĭ de spiritulŭ de libertate, prin cetirea autorilorŭ vechĭ, — ar fi intenţionatŭ punerea în scenă a unei contra-revoluţiunĭ pentru restabilirea libertăţii şi în prima liniă în contra persónei cardinalului *Giovanni de Medici*, fratele dictatorului Iulian. Cu tóte că nu se aflară probe doveditóre, Machiavelli a fostŭ aruncatŭ în temniţă şi torturatŭ; elŭ a suferitŭ, precum o spune elŭ într'una din scrisorile sale, totŭ ce nu mai póte suferi cineva fără ca sĕ-şĭ rĕpună şi viéţa.

Istoria acestei conspiraţiunĭ n'a fostŭ nicĭ-odată pe deplinŭ luminată istoricesce şi fântânile mai vechĭ îşĭ contradicŭ asupra ei tocmai în datele cele mai esenţiale.

După ce cardinalulŭ Giovanni de Medici, deşi d'abia de patru-ḑecĭ şi optŭ de anĭ, ocupà tronulŭ papalŭ, cu numele Leo X, îşĭ întroduse domnia sa prin o amnestiă generală, în care a fostŭ cuprinsŭ şi Machiavelli, şi elŭ a fostŭ eliberatŭ din închisóre în Martie 1513. Leo X părea, că voiesce sĕ-şĭ baseze noua sa domniă pe blândeţe şi moderaţiune, dér Bascoli şi Capponi fuseseră deja esecutaţĭ prin spada gîdelui, mai 'nainte de a-i fi ajunsŭ sentinţa de agraţiare e Mediceului.

Machiavelli se vĕḑù acum érăşĭ în libertate, însĕ fără nicĭ o funcţiune, sĕracŭ şi cu o familiă numĕrósă în faţa miseriei, totodată respinsŭ de către iubita sa cetate naturală Florenţa, căreia elŭ îl făcuse servicii atâtŭ de importante în decursŭ de patru-spre-ḑece anĭ. Ilustrii signorĭ ai republicei remuneraseră în totdéuna fórte rĕu pe renumitulŭ lorŭ secretarŭ de statŭ şi ambasadorŭ, adesea i-s'a fostŭ încuviinţatŭ numai unŭ galbenŭ pentru spesele lui şi Machiavelli cu tóte că în misiunile sale n'a fostŭ nicĭ-odată învestitŭ cu rangulŭ unui ambasadorŭ, totuşĭ afla de lipsă în calitate de diplomatŭ sĕ se jóce cu banĭ. Astfelŭ fiindŭ elŭ prea mândru ca sĕ céră, îşĭ consumà în afacerile republicei mica sa avere propiă, care d'abia era în stare sĕ-lŭ nutréscă pe elŭ şi numĕrósa lui familiă, deórece din căsĕtoria lui cu Marietta Aborsini avuse cincĭ copii, patru feciorĭ şi o fată, a cărorŭ esistenţă şi educaţiune îi causau multe grijĭ.

Lui Machiavelli îi mai rĕmăsese numai o mică moşióră, ereḑită dela familia sa cu numele *La Strada* şi care era situată pe drumulŭ dela Florenţa la Roma. Acolo se retrase acum ex-secretarulŭ de statŭ Machiavelli, pentru a duce o viéţă de ţéră destulŭ de melancolică, unde însĕ nu se putea mângăia nicĭ-decum pentru activitatea lui politică pierdută şi unde îşĭ frămênta ḑi şi nópte mintea, cum ar puté elŭ reveni érăşĭ la afacerile de statŭ, care pentru elŭ deveniseră nedispensabile.

(Va urma.)

îndoiélă cu privire la direcţia de atacŭ din partea Rusiei încă la începutulŭ rĕsboiului, pe atuncĭ ea este deja în clarŭ cu aceea, că noi nu avemŭ decâtŭ o singură direcţiă de avansŭ, adecă spre Kiev. La scăderea acésta se mai adaugă alte douĕ. Prima, că pe când în fruntea corpurilorŭ rusescĭ suntŭ puşĭ numai comandanţĭ probaţĭ în lupte, pe atuncĭ în capulŭ oştirilorŭ austro-ungare stau numai generalĭ de aceia, carĭ esceptionândŭ manevrele, altundeva n'au prea mirositŭ prafulŭ de puşcă. Unŭ singurŭ comandantŭ am avutŭ, care întrunia încrederea întregului corpŭ ofiţerescŭ: generalulŭ *Kuhn.* Dér acesta a cădutŭ în disgraţiă, pentru-că a avutŭ destulŭ curagiu sĕ sbiciuiéscă pe faţă vechiulŭ, dér şi adĭ încă esistentulŭ protecţionismŭ în armată, în virtutea căruia ajungŭ în fruntea trupelorŭ ómenii cei mai puţinŭ potriviţĭ.

A doua şi cea mai periculósă scădere e, că încă şi adĭ comandanţii corpurilorŭ îşĭ capătă ordinile din Viena. Insuşĭ Moltke a combătutŭ acestŭ modŭ de purtare a rĕsboiului de austriacĭ, adecă disposiţia, că „la spatele comandantului supremŭ sĕ se ridice columnele telegrafice“. Prin procedura acésta, „înţeleptulŭ“ ministru de rĕsboiu ştirbesce puterea comandantului şi lasă într'o continuă nesiguranţă pe tóte celelalte comande de corpurĭ, cu privire la cele ce au sĕ intreprindă. Ca sĕ caracterisămŭ după valórea lorŭ aceste disposiţii ale statului majorŭ militarŭ supremŭ din Viena, n'avemŭ decâtŭ sĕ reflectămŭ la cele douĕ lupte dela *Zenta* şi la lupta marină dela *Lissa*, cele mai strălucite lupte, ce-au câştigatŭ armatele austriace în cei doi secolĭ din urmă. Cu ocasiile acestea atâtŭ *Eugenŭ de Savaya*, câtŭ şi viceamiralulŭ *Tegetthof* au primitŭ ordine, sĕ nu cuteze a se dimite în atacŭ.

In totŭ casulŭ, acestea suntŭ marĭ defecte. Faţă c'o armată, ce stă pe acelaşĭ nivou de echipamentŭ, orĭ mai susŭ decâtŭ a nóstră, ca de pildă cea germană, orĭ cea francesă, pe lângă astfelŭ de procedeurĭ noi amŭ pierde rĕsboiulŭ înainte de ce l'am fi începutŭ.

Sĕ vedemŭ acum, carĭ suntŭ avantagiele şi desavantagiele strategice ale nóstre şi carĭ suntŭ greşelile făcute până acum.

Rusia are unŭ singurŭ desavantagiu, dér cu atâtŭ mai simţitorŭ. Ea adecă e nevoită sĕ-şĭ completeze şi provadă cu victualii armatele sale, tocmai din interiorulŭ uriaşului sĕu imperiu. Desavantagiulŭ acesta face câtŭ douĕ lupte pierdute. Ea decĭ e nevoită, ca îndată după isbucnirea rĕsboiului sĕ siléscă cu orĭ ce preţŭ armata nóstră a primi lupta deschisă. Acéstă, parte pentru că cu o singură lovitură sĕ facă sfîrşitŭ rĕsboiului, parte însĕ, că ajungêndu-şĭ scopulŭ acesta fiă şi numai pe jumĕtate, sĕ-şĭ câştige mijlócele de traiu pe însuşĭ teritoriulŭ inimicului. Décă s'ar întêmpla sĕ pérdă lupta, chiar nicĭ atuncĭ nu i-ar strica multŭ, căcĭ s'ar retrage. A o persecuta însĕ numai cu greu se póte, fiindcă Rusia ar impedeca pe persecutatorŭ dela rapida folosinţă a victoriei prin greutăţile de subsistenţă, prin caracteristicele raporturĭ de terenŭ şi în mare parte prin temperatura imperiului sĕu.

(Va urma.)

Corespondenţa „Gaz. Trans“

De pe lângă Satu-mare, Septemvre 1891.

On. D-le Redactorŭ!

Vĕ rogŭ sĕ daţĭ locŭ în colónele valorósei nostre „Gazete“ următórelorŭ descoperirĭ îmbucurătóre pentru naţia nóstră:

Abia trecŭ anulŭ, de când, spre marea uimire a publicului românŭ, se scria prin ḑiarele nóstre, că Românii din *Vetişiu*, ba din tóte comunele aparţinĕtóre acelui protopopiatŭ, nu numai că şi-au părăsitŭ datinele şi limba maternă, ci li este şi ruşine, se sfiescŭ a mărturisi, că dóră ei suntŭ Românĭ, orĭ — sĕ ḑicemŭ după cum îi cumănăcescŭ străinii conlocuitorĭ — „valahĭ“. Ba se scia şi mai multŭ arătându-se, că acéstă împrejurare tristă este a se atribui mai multŭ protopopului de Vetişiŭ, care nu numai, că şi prin vorbă şi prin fapte le dă esemplu atâtŭ poporenilorŭ sĕi, câtŭ şi districtualilorŭ în pornire pe cale rătăcită, ci acestŭ protopopŭ, la pilda preoţilorŭ ruşĭ din diecesa vecină, *tóte funcţiele, neesceptionândŭ nicĭ măcarŭ s. liturgiă, le sĕvêrşesce şi servesce în limba maghiară. Cărţile bisericescĭ în ungeresce le-am vĕḑutŭ şi eu însu-mĭ la dênsulŭ óre când*, dér atuncĭ încă nu sciam pentru-ce şi-le-a procuratŭ. Am şciutŭ mai târḑiu şi ma'm scandalisatŭ, ca şi totŭ Românulŭ de advĕrate simţurĭ.

Dér sciu şi am constatatŭ şi esperiatŭ cu bucuriă sufletéscă, din ocasiunea ce mi-s'a datŭ la St. Măria mică, când s'a sĕvêrşitŭ în Vetişiŭ şi sânţirea unei crucĭ, că Românilorŭ din Vetişiŭ Provedinţa divină, prin mĕsurile cele mai bine socotite luate din partea măritului ordinariatŭ de Urbea-mare, li-s'a trimisŭ în persóna d-lui *Vasiliu Ardeleanŭ*, nu numai pe celŭ mai harnicŭ capelanŭ, ci pe adevĕratulŭ Românŭ, care pe lângă cursulŭ s. Theologie, şi pe lângă pracsa şi esamenulŭ de notarŭ comunalŭ, — care l'a depusŭ după absolvarea cursului teologicŭ, — sĕ bucură de cele mai frumóse calităţĭ. Dreptŭ aceea lumea românéscă binesimţitóre s'a bucuratŭ de orênduirea d-lui Ardeleanŭ la Vitişiŭ, asceptândŭ multŭ dela d-sa.

Nicĭ nu ne-amŭ înşelatŭ în asceptările nóstre. Cu ocasia serbărei mai susŭ amintite am aflatŭ, că în biserica din Vetişiŭ, astăḑĭ nu se mai ḑice ca mai înainte: *„Irgalmaz nekünk“*, ci „Dómne îndură-te spre noi“, nicĭ nu se ḑice ca acum unŭ anŭ: *„Ismét és ismét könyörögjünk az Urhoz!“* ci: „Ĕră şi éră cu pace Domnului sĕ ne rugămŭ“.

Şi ce sĕ veḑĭ, în urma aceea d-nii Maghiarĭ nu-lŭ potŭ vedé pe D. Ardeleanŭ pentru-că nu comite ilegalităţĭ. Séu, cine şi când li-a concesŭ, orĭ Ruşilorŭ, orĭ Românilorŭ, de a înlocui limba ruséscă, orĭ românéscă cu cea maghiară? Şi totuşĭ contra acestorŭ abusurĭ comise orĭ de preoţii ruşĭ, orĭ de cei românescĭ, nicĭ vorbă nu se face, nicĭ se provócă nimenĭ la bulele papale sĕ-i combată şi sĕ-i aducă la adevĕrŭ, măcarŭ nu scimŭ, că limba maghiară sĕ fi fostŭ aprobată nicĭ când din partea scaunului papalŭ că limbă liturgică pentru nicĭ unŭ felŭ de confesiune, cu atâtŭ mai puţinŭ pentru Ruşii séu Românii greco-catolicĭ. E acésta o nelegiuire, dér de dragulŭ maghiarisărei, astăḑĭ în Ungaria tóte suntŭ permise.

D'apoi când audŭ şoviniştii maghiarĭ, că d-lŭ Ardeleanŭ, în locŭ de *„Here tyutyutyu“* ect. învéţă tineretulŭ românŭ din Vetişiŭ sĕ cânte horĭ frumóse naţionale, atuncĭ nu întârdiă a-lŭ timbra de „Daco-românŭ“, de „iredentistŭ“ etc. ba a fostŭ aşa de obraznicŭ predicatorulŭ calvinŭ de acolo, încâtŭ — cu o anumită ocasiă, când li-a predicatŭ bravulŭ capelanŭ poporenilorŭ sĕi, sĕ se feréscă de căsĕtoriile mixte, fiindcă acele dau ansă la multe neplăcerĭ şi neînţelegerĭ atâtŭ părţilorŭ contrahente, câtŭ şi păstorilorŭ sufletescĭ, — a avutŭ cutezanţa, de a sfătui pe câţĭva credincioşĭ greco-catolicĭ, „sĕ mérgă la preotulŭ celŭ nou şi sĕ-i spună, că dênşii n'au lipsă de astfelŭ de predice, fiindcă ei le sciu acele tóte bine“. N'a întârḑiatŭ a lăuda „pacea“, ce a esistatŭ în trecutŭ între dênsulŭ şi preotulŭ bĕtrânŭ, care în decursulŭ celorŭ 60 de anĭ, de când e acolo, şi-a lăsatŭ oile sĕ-şĭ piérdă de totŭ limba şi sĕ se renege. Acésta a fostŭ pacea şi înţelegerea.

Ce e mai multŭ, inteligenţa maghiară din Vetişiŭ aţîţă şi oficiulŭ pretorialŭ în contra d-lui Ardeleanŭ; de aci se póte esplica, pentru ce preotulŭ cercualŭ de curêndŭ fiindŭ în Vetişiŭ, în casa comunală a avutŭ cutezanţa de a pune întrebare, într'unŭ modŭ de totŭ îngâmfatŭ. „Cum se pórtă preotulŭ celŭ nou? Am auḑitŭ cu ocasiunea conscrierei poporaţiunei că pe toţĭ Maghiarii i-a înscrisŭ ca Românĭ“, deşi tocmai contrariulŭ s'a întêmplatŭ, că predicatorulŭ şi rectorulŭ maghiarŭ, precum şi notarulŭ comunalŭ pe unde au fostŭ, *pe toţi Românii i-au înscrisŭ cu limba maternă maghiară*, éră pretorele şi acele rubricĭ carĭ au fostŭ scrise prin capelanulŭ gr. cat. şi învĕţătorulŭ gr. cat. corectŭ, înscriindŭ ca limbă maternă a Românilorŭ — limba română, le-a coresŭ, înscriindu-le ca limbă maternă cea maghiară, pentru-că dênşii şĭ-au uitatŭ limba românéscă.

Totŭ despre acestŭ pretore am înţelesŭ, că ar fi ḑisŭ înaintea credincioşilorŭ gr. cat. din Dóte: „Nu credeţĭ D-vóstră popilorŭ şi dascalilorŭ, căcĭ aceia suntŭ nisce amăgitorĭ şi toţĭ gravitéză spre Muscalĭ.“

Cu unŭ cuvêntŭ, d-lŭ Ardeleanŭ e opusŭ multorŭ şicanărĭ în Vetişiŭ, dér D-sa ca omŭ înţelept, îşĭ va percurge calea înţelepţesce. Gândulŭ, voia şi silinţa bravului capelanŭ din Vetişiŭ de le-ar da-o Dumneḑeu şi celorlalţĭ districtualĭ şi tuturorŭ acelora, carĭ suntŭ între asemenea împrejurărĭ, avêndŭ sĕ păstoréscă astfelŭ de Românĭ gr. cat., dintre carĭ unii de felŭ, ér alţii numai rĕu vorbescŭ limba românéscă.

Inainte numai apostolĭ ai dreptăţii, căcĭ causa e justă şi măréţă!

. . . a.

Raportulŭ

Camerei comerciale şi industriale din Braşovŭ.

(Urmare.)

O parte la îmbunătăţirea relativă a relaţiunilorŭ industriale trebue atribuită şi împărtăşirea la liferărĭ erariale, care în 1890 a fostŭ mai însemnată decâtŭ în anii precedenţĭ, de-órece s'au datŭ atâtŭ liferărĭ de papucĭ câtŭ şi de postavŭ, abstragêndŭ chiar dela liferările încetăţenite de alte articole pentru instituţiunile de comunicaţiune de patriă. Deşi partea ce o primì industria nóstră, nu a fostŭ mare în sine, totuşĭ trebue sĕ dămŭ espresiune mulţămirei nóstre, că cestiunile de liferări publice s'au îmbunătăţitŭ în anulŭ 1890, aşa încâtŭ s'au făcutŭ accesibile şi industriaşilorŭ noştri celŭ puţinŭ în parte liferărĭ atâtŭ pentru honveḑimea r. u. câtŭ şi pentru armata i. şi r. Tot-deodatŭ însĕ trebue sĕ regretămŭ cu dreptŭ cuvêntŭ, că nu s'a pututŭ asigura liferarea de diferite pielării pentru honveḑime consorţiului de liferare formatŭ din industriaşĭ micĭ din ţéră. Pe lângă acésta fiă-ne permisŭ a constata cu părere de rĕu, că în urma concurenţei aprige pe terenulŭ liferărilorŭ de postovării pentru statŭ, inndustria nóstră şi-a pierdutŭ în totalŭ séu în parte posibilitatea abia de curêndŭ câştigată ca în timpŭ scurtŭ sĕ mai participe la anumite liferărĭ (pentru gendarmeriă şi branşa hergheliilorŭ). Imbucurătorŭ este, că fabricanţii noştri de postavŭ au fostŭ împărtăşiţĭ, deşi cu cvote fórte micĭ, la liferarea pentru armată i. şi r. pentru honveḑime r. u. pe 1891.

Starea industriei nóstre n'a suferitŭ în 1890 perderĭ mai însemnate prin emigrarea şi încetarea esercicării meseriei. Afluenţa către esercitarea de sine stătătóre a industriei a fostŭ celŭ pai puţinŭ totŭ atâtŭ de vióiă, ca şi în anii precedenţĭ imediaţĭ.

Cu tóte, că nu putemŭ signala crearea de stabilimente industriale mai marĭ în carĭ s'a distinsŭ aşa de tare anulŭ 1889, totuşĭ ne bucurămŭ, că n'a lipsitŭ cu totulŭ nicĭ înfiinţarea unorŭ ateliere aparţinĕtóre industriei medii, nicĭ mărirea unorŭ întreprinderĭ de fabrică singuratice esistente deja.

Numĕrulŭ cazanelorŭ de vaporŭ întrebuinţate spre scopurĭ industriale supuse controlei oficiale, carĭ formézĕ celŭ puţinŭ unŭ punctŭ de mânecare la judecarea intensităţii activităţii industriale a fabricelorŭ, s'a urcatŭ dela 259 la finea anului 1889, la 268 la finea anului 1890.

Puţinŭ îmbucurătóre a fostŭ în anulŭ 1890 afacerile de esportŭ în Orient. Esportulŭ în România a datŭ şi mai tare îndĕrĕtŭ în articolele importante şi unde nu s'a întêmplatŭ acésta, afacerile au fostŭ din ce în ce mai puţinŭ aducĕtóre de câştigŭ în urma vămei celei enormŭ de marĭ şi a concurenţei coplesitóre din afară. Cifrele statisticei nóstre comerciale arată acea scădere în generalŭ. Conformŭ acestora valórea esportului Ungariei în România în semestrulŭ I. (— datele pentru semestrulŭ II. 1890 incă nu s'au publicatŭ —) se presentă astfeliu: în 1888: 2,644.142 fl., în 1889: 2,704.482 fl., în 1890: 2,429.573 fl.

Valórea importului din România în Ungaria a fostŭ în acelaşĭ restimpŭ: 1,443.501 fl., 1,349.155 fl. şi 1,237.437 florinĭ.

Este fără îndoiélă superflu de a mai devedi din nou câtŭ de multŭ a promovatŭ rĕsboiulŭ vamalŭ cu România discompunerea industriei în oraşele industriale limitrofe ale districtului Camerei, şi ce influţină perniciósă a esersatŭ elŭ asupra vieţei economice a acestorŭ părţĭ ale ţĕrei. O dovadă neîndeiósă ne dau în acéstă privinţă şi cifrele recĭ, ale recensemêntului poporaţiunei din 1890, în carĭ se reflectéză celŭ puţinŭ în parte acea influinţată dăunósă.

(Va urma).

DIVERSE.

Semnŭ vĕditŭ. Soţia (cătră bărbatulŭ ei) „Observŭ la visitiulŭ nostru semne eclatante de nebuniă; e zăpăcitŭ, uitucŭ, nedisciplinatŭ....“ Elŭ: „Asta se întêmplă şi la alţĭ ómenĭ!“ — Ea: „Vorbesce singurŭ!“ — Elŭ: „O deprindere urîtă — acésta încă nu dovedesce nimicŭ!“ — Ea: „Mănêncă şi bea fórte multŭ!“ — Elŭ: „Asta încă nu e semnŭ de nebuniă!“ — Ea: „E amorezatŭ în mine!“ — „Dumneḑeule — *visitiulŭ nostru e nebunŭ!*“

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 5 Octomvre a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	104 10
Renta de hârtiă 5%	100.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	115.—
dto argintŭ	97.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	111.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisunei]	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	—.—
Bonurĭ rurale ungare	90.—
Bonurĭ croato-slavone	104.50
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	—.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	140.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.—
Renta de hârtiă austriacă	91.15
Renta de argintŭ austriacă	90.80
Renta de aurŭ austriacă	109.25
Losurĭ din 1860	137.
Acţiunile băncei austro-ungare	1013.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	327.75
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	284.5
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.55
Napoleon-d'orĭ	9.26½
Mărcĭ 100 împ. germane	57.50
Londra 10 Livres sterlinge	116 80

RECTIFICARE. In Nr. de erĭ alŭ fóiei nóstre, la foiletonŭ pe pag. 2, colóna a 3-a, şirulŭ alŭ 3-lea de susŭ, este a se ceti astfelŭ: „Talentele sale superióre, cu care se închisese elŭ în actele *sale, trebue că au trecutŭ multŭ înainte* peste aceste ocupaţiunĭ mai multŭ mecanice“ etc. Cuvintele scrise cu litere cursive, din eróre de tiparŭ s'au omisŭ în numĕrulŭ de erĭ.

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

Nr. 12686—1891 3—2

PUBLICAŢIUNE

La oficiulŭ orăşănescŭ forestieralŭ din locŭ suntŭ de a se ocupa două posturĭ de adjuncţĭ forestieralĭ.

Veniturile suntŭ următórele:

Salarŭ 400 fl.
Banĭ de quartirŭ 100 fl.
Pauşalŭ de drumŭ 120 fl.

Veniturile dietelorŭ statutarice şi rebonificarea speselorŭ de drumŭ afară de cerculŭ de staţiune.

40 metri cubicĭ de lemne de fagŭ pentru arsŭ cu vecturarea în locuinţă.

Reflectanţii asupra unui din aceste posturĭ au de a'şĭ ascerne pănă în 10 Noemvre a. c. după prânḑŭ la 5 óre subscrisului magistratŭ petiţiunile prevĕdute cu atestatŭ de botezŭ, cu atestatŭ de moralitate şi cu testimoniulŭ asupra esamenului forestieral de statŭ depusŭ în Ungaria, precum şi cu testimoniulŭ medicalŭ asupra destoiniciei fisice în resortulŭ forestieralŭ.

Se recere cunóscerea acelorŭ 3 limbĭ ale patriei.

Braşovŭ, 3 Octomvre 1891.

Magistratulŭ orăşenescŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelo-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5.51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8.45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1.54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9.48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfalĕu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucurescĭ		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Bucurescĭ	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6.52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6.11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budctelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radna Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bĕrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accele-ratŭ	Trenŭ de persón
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bĕrzava	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6.01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1.55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişu	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişu

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişu	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu. . .	8.15	3.15
Sighişóra. . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12.38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8.02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5.25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Braşov—Zêrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zêrnescĭ	7.26	6.36

Zêrnescĭ—Braşov

Zêrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.